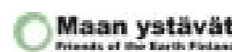

DOHA

– KOHTI GLOBAALIA ILMASTOSOPIMUSTA

YMPÄRISTÖ- JA KEHITYSJÄRJESTÖJEN KESKEISET
TAVOITTEET YK:N ILMASTOKOKOUKSELLE

MRIPHOTO / ISTOCK

Maailmanlaajuisen ilmastopimuksen lähtölaskenta on alkanut. Järjestyksessään 18. ilmasto-neuvottelut käydään marras-joulukuun vaihteessa Dohassa, Qatarissa. Neuvotteluihin osapuolet saattelee ilmastoennätysten vuosi: arktinen jääpeite on kutistunut historiallisen pieneksi, kuivuusjaksot enteilevät maailmanlaajuisia ruokakriisiä ja myrskyt koettelevat ihmisiä ympäri maailmaa.

Kioton pöytäkirja – porsaanreiät tukittava

Lyhyen aikavälin päästövähennystavoitteet tulee sitoa osaksi Kioton toista velvoitekautta. Toinen velvoitekausi tulee saattaa voimaan 1. tammikuuta 2013 alkaen, jotta päästövähennykset jatkuvat keskeytyksettä. Vähennysta-voitteet tulee asettaa parhaan saatavilla olevan ilmastotie-teen vaatimalle tasolle.

Samalla on ehkäistävä ensimmäiseltä velvoitekaudelta ylijääneiden päästöyksiköiden (AAU) siirtäminen toiselle velvoitekaudelle. Ylijäämän siirto laskisi merkittävästi pääs-töyksiköiden jo valmiiksi alhaista hintaa, mikä heikentäisi päästökaupan ohjausvaikutusta. Lisäksi siirto veisi pohjan päästövähennystavoitteen uskottavuudelta, kun arviolta 13 gigatonnin edestä päästöoikeuksia – kolme kertaa EU:n vuosipäästöjen verran – siirtyisi seuraavalle velvoitekau-delle.

SUOMEN TULEE

- uudistaa osana EU:ta Durbanin COP17-kokouksessa an-nettu sitoumus Kioton pöytäkirjan toisen velvoitekau-den hyväksymisestä.
- vastustaa päästöoikeuksien (AAU) ylijäämän siirtoa Kioton pöytäkirjan toiselle velvoitekaudelle sekä muita pöytäkirjaa heikentäviä porsaanreikiä.

Globaali sopimus vauhdilla valmisteluun

Doha on tärkeä virstanpylväs kohti maailmanlaajuista, oikeudenmukaista, kunnianhimoista ja sitovaa ilmastoso-pimusta, joka on lyötävä lukkoon viimeistään vuonna 2015. Sopimuksen neuvottelumandaatista ja -aikataulusta on päätettävä Dohassa. Neuvotteluiden ja ilmastositomuksen pohjana tulee olla ilmasto-oikeudenmukaisuus, yhteisen mutta eriytetyn vastuun periaate sekä vauraiden maiden historiallinen vastuu ilmastopäästöistä.

Durbanin ilmastokokouksessa vuonna 2011 sovittiin, että tuleva sopimus velvoittaa kaikkia osapuolia vähentä-mään päästöjään. Kaikkien maiden tulee laatia päästöjen vähentämiseen tai vähähiiliseen kehitykseen tähtäävä strategia. Rikkaiden maiden on laadittava myös mitatta-vat tavoitteet. Päästövähennykset on toteutettava myös oikeudenmukaisesti.

Köyhillä mailla ja ihmisillä on oikeus kehitykseen, minkä vuoksi eri maaryhmien vastuista neuvoteltaessa on otettava huomioon niiden historialliset ja nykyiset päästöt sekä mahdollisuudet päästöjen vähentämiseen. Köyhimpi-en kehitysmaiden päästövähennykset tulee ensisijaisesti kattaa kansainvälisen ilmastorahoituksen tuella. Erityisesti köyhimmissä ja haavoittuvimmissa maissa ilmastotoimien tulee painottua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutu-miseen.

SUOMEN TULEE

- vaatia, että tuleva, laillisesti sitova ilmastositomus pe-rustuu yhteisen mutta eriytetyn vastuun periaatteelle.
- kannustaa EU:ta sopimaan Dohassa Durbanin toiminta-ohjelman neuvottelumandaatista, aikataulusta ja välita-voitteista, jotka johtavat globaalin sopimuksen voi-maantuloon viimeistään vuonna 2020.
- tukea kansalaisyhteiskuntien ja heikoimmassa asemas-a olevien väestöryhmien vahvaa edustusta ja kuulemis-ta neuvotteluissa.

Globaalit päästöt käännettävä laskuun

Valtiot ovat sitoutuneet ilmastonmuutoksen rajoittami-seen alle kahden asteen. Nykyiset päästövähennystavoit-teet ovat tähän nähden riittämättömiä. Ilmastotoimilla on kiire, sillä ilmastonmuutos on jo käynnissä. Osana EU:ta Suomi voi edistää Dohassa suunnitelmaa, jolla kuilu nykyisten päästövähennyssitoumusten ja tieteen osoitta-man vähennystarpeen välillä kurotaan umpeen. Turvalli-sesta päästövähennysurasta on sovittava viipymättä, jotta maailmanlaajuiset päästöt saadaan käännettyä laskuun vuoteen 2015 mennessä.

SUOMEN TULEE

- ajaa sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä ilmastotietee-seen perustuvia ja oikeudenmukaisia päästövähennys tavoitteita, jotka rajaavat lämpötilan nousun 1,5 astee-seen.
- tukea EU:n päästövähennystavoitteen nostamista vähintään 30 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä ja sitoutua vähentämään kotimaisia päästöjä vähintään 40 prosenttia vuoden 1990 tasosta vuoteen 2020 men-nessä.
- tukea yhteisen mutta eriytetyn vastuun periaatteen noudattamista sovittaessa yksittäisten maiden ja maa-ryhmien vastuista ilmastonmuutoksen torjunnassa.

Riittävä rahoitus varmistettava

Suomi ja muut teollisuusmaat ovat sitoutuneet tuke-maan kehitysmaiden sopeutumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sekä vähähiilisten ja lopulta hiilineutraalien kehitysmallien vahvistamista. Pitkäjänteinen ja tehokas ilmastotyö kehitysmaissa vaatii aidosti uusia resursseja. Siksi ilmastorahoitusta ei saa kattaa kehitysvaroista, kuten Suomi on lyhyen aikavälin ilmastorahoituksen osalta tehnyt.

Pitkän aikavälin ilmastorahoituksen tukirankana tulee olla valtioiden virallinen budjettirahoitus. Kasvava rahoi-tustarve on mahdollista kattaa esimerkiksi verottamalla rahoitusmarkkinoita ja laiva- ja lentoliikennettä, sekä päästöoikeuksien huutokaupasta ja kansainvälisen ve-ronkierron hillitsemisestä saatavilla tuloilla. Vuoden 2013 kuluessa on lisäksi uudelleenarvioitava ilmastorahoituksen tason riittävyys sekä oikeudenmukainen jakautuminen niin rahoituskohteiden kuin alueiden välillä. Rahoituksen kanavoinnissa tulee huomioida erityisesti köyhimpien ja haavoittuvimpien ihmisryhmien oikeudet ja kansalaisyh-teiskunnan vaikuttamismahdollisuudet.

SUOMEN TULEE

- edistää yhteisen määritelmän luomista aidosti uudelle ilmastorahoitukselle EU:ssa ja kansainvälisesti.
- tukea Dohassa lyhyen aikavälinilmastorahoituksen kaksinkertaistamista vuosien 2013–2015 aikana, jotta 100 miljardin dollarin vuosittainen rahoitussitoumus vuoteen 2020 mennessä on mahdollista saavuttaa.^{1 2}

¹ *Lyhyen aikavälin (2010–2012) ilmastorahoituksen tasoksi sovittiin Kööpenhaminan ilmastokokouksessa (COP15) 30 miljardia dollaria. EU:n osuus rahoituksesta oli 7,2 miljard-ia euroa, ja Suomen osuus 110 miljoonaa euroa.*

² *Teollisuusmaat sitoutuivat Cancúnin ilmastokokouksessa vuonna 2010 rahoittamaan kehitysmaiden ilmastotoimia vuoteen 2020 mennessä 100 miljardilla dollarilla vuodessa.*

- sitoutua Vihreän ilmastorahaston tukemiseen ja pää-omittamiseen heti, kun rahasto on toimintakunnossa.
- tukea innovatiivisten rahoitusmekanismien ripeää. käyttöönottoa ja sitoutua ohjaamaan merkittävä osa kansallisista tuloista kansainväliseen ilmastorahoituk-seen ja kehitysyhteistyöhön.

Naisten keskeinen rooli tunnistettava

Ilmastonmuutos vaikuttaa eniten haavoittuvimpien ihmisryhmien, kuten kehitysmaiden köyhien naisten elämään. Ilmastonmuutoksen vaikutukset kohdistuvat eri tavalla miehiin ja naisiin, mikä lisää sukupuolten välis-tä epätasa-arvoa. Sopeutumiseen vaadittavat resurssit jäävät usein naisten ulottumattomiin. Silti naiset ovat avainasemassa ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa, sillä he vastaavat usein esimerkiksi ruuantuotannon turvaamisesta, perheiden vesi- ja terveys-huollosta sekä energiansaannista.

Puutteelliset seksuaaliterveyspalvelut, heikko sosiaa-linen asema ja koulutuksen puute nostavat perheiden lapsilukua ja sitovat naiset kotiin hoitamaan suurta lapsi-määrää, mikä puolestaan estää naisia osallistumasta kodin ulkopuoliseen toimintaan ja päätöksentekoon. Näin heidän osaamisensa jää hyödyntämättä myös ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja siihen sopeutumisessa. Siksi on tärkeää edistää tyttöjen ja naisten seksuaaliterveyttä ja -oikeuksia takaamalla heille pääsy seksuaalivalistuksen, terveyspalve-luiden ja ehkäisymenetelmien piiriin.

Useat kansainväliset aloitteet ovat korostaneet naisten aseman vahvistamista päätöksenteossa ja ilmastorahoi-tuksen hyötyjen tasapuolisemmassa jakautumisessa. Suomen korkea profiili sukupuolinäkökulman sisällyttä-misessä ilmastopolitiikkaan vaatii tuekseen tekoja. Kuva edelläkävijyydestä kärsii, jollei muissa neuvottelupöydissä samanaikaisesti sitouduta riittäviin päästövähennyksiin ja ilmastorahoitukseen.

Naisten osallistuminen ilmastopäätöksenteon kaikkiin vaiheisiin on turvattava. Sukupuolinäkökulma tulee kirjata sopimustekstiin konkreettisin toimenpitein ja liittää se kaikkiin ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen tähtäävään suunnitteluun ja toimeenpanomekanismeihin.

SUOMEN TULEE

- vahvistaa työtä naisten osallistumiseksi ilmastoneuvot-teluiden päätöksentekoon ja tasa-arvonäkökulman saamiseksi mukaan sopimustekstiin.
- edistää ilmastorahoituksen hyötyjen tasapuolista jakautumista naisille ja miehille huomioiden heikoim-massa asemassa olevat ryhmät, esimerkiksi kehittämäl-lä rahoitukselle sukupuolisensitiivinen kriteeristö.
- edistää ilmastopolitiikan vaikutusten arviointia suku-puolinäkökulmasta.

Lisätietoja

Hanna Hakko <p>suojeluasiantuntija, Suomen luonnonsuojeluliitto</p> <p>050 345 4411</p>
--

Elina Hatakka <p>koordinaattori, Suomen 1325-verkosto</p> <p>050 586 5729</p>
--

Tuuli Hietaniemi <p>kehityspoliittinen asiantuntija, Kepa</p> <p>050 317 6716</p>
--

Hanna-Liisa Kangas <p>ilmastovastaava, WWF Suomi</p> <p>045 631 8353</p>

Susanna Kari <p>ilmastonmuutosasiantuntija, Kirkon Ulkomaanapu</p> <p>050 326 3487</p>

Jenni Kauppila <p>koordinaattori, Kansalaisten Maailmannäyttämö</p> <p>050 522 6241</p>
--

Kaisa-Reeta Koskinen <p>energiavastaava, Greenpeace Nordic</p> <p>040 764 1012</p>

Rilli Lappalainen <p>pääsihteeri, Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry,</p> <p>050 5613456</p>

Laura Meller <p>ilmastokampanjavastaava, Maan ystävät</p> <p>044 537 7193</p>
--

Elina Multanen <p>toiminnanjohtaja, Suomen UN Women</p> <p>040 578 1165</p>
--

Anne Pönni <p>varatoiminnanjohtaja, Suomen World Vision</p> <p>050 366 1707</p>
--

Teemu Sokka <p>ohjelmakoordinaattori, Solidaarisuus</p> <p>050 522 2354</p>
--

Leo Stranius <p>pääsihteeri, Luonto-Liitto</p> <p>040 754 7371</p>

Hilkka Vuorenmaa <p>kehityspoliitiikan koordinaattori, väestöliitto</p> <p>050 535 13791</p>

³ *Suomen World Vision allekirjoittaa tavoitteista kappaleen ”Naisten keskeinen rooli tunnistettava”.*